

เค้าโครงรายวิชา (Course Syllabus) ประจำปีภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566
 รหัสวิชา/ชื่อวิชา ดศ.368 สังคมสงเคราะห์ทางการศึกษา (3 หน่วยกิต)
 หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563)
 คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต)

1. อาจารย์ผู้สอน/ผู้รับผิดชอบรายวิชา พร้อมข้อมูลการติดต่อ

Sec./gr	ผู้บรรยาย	สอนห้อง	การติดต่อ
9000/01	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ันยา รุจิเสถียรทรัพย์	SC3-M16	เบอร์โทร: 080-445-3651 tanyaruji@yahoo.com

2. วันและเวลาบรรยาย

วันพุธ เวลา 13.30-16.30 น.

สอบกลางภาค วันพฤหัสบดีที่ 29 กุมภาพันธ์ 2567 เวลา 14.30-16.00 น.

สอบปลายภาค วันศุกร์ที่ 17 พฤษภาคม 2567 เวลา 9.00-12.00 (เช้า)

3. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

1. เข้าใจความหมาย ขอบเขตของงานสวัสดิการทางการศึกษา และสังคมสงเคราะห์ทางการศึกษา
2. เข้าใจบริการและการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ทางการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน
3. สามารถประยุกต์การปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ทางการศึกษากับบริบทแวดล้อมทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน

4. แนวสังเขปการบรรยาย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563)

ภาษาไทย

ความหมาย ขอบเขตของงานสวัสดิการทางการศึกษา ลักษณะของบริการงานสังคมสงเคราะห์ในระบบโรงเรียน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระบบการดูแล ใฝ่ระวังความปลอดภัยในโรงเรียน บทบาท และวิธีการทำงานทางสังคมสงเคราะห์กับ ครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา พ่อแม่ผู้ปกครอง ชุมชน และบริบทแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับเด็กทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน

ภาษาอังกฤษ

Philosophy, goals and purposes of education and welfare services in education as a means for the development of human potentials and social change; principles and methods and intervention models in social work in educational contexts; school social work practice approaches with teachers, personnel, students, parents and community; and roles and functions of social work practice in education towards educational welfare policy development.

5. ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังระดับรายวิชา

1. คุณธรรม จริยธรรม					2. ความรู้					3. ทักษะทางปัญญา			4. ทักษะ ความสัมพันธ์		5. ทักษะการวิเคราะห์					6. ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ			
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	1	2	1	2	3	4	5	1	2	3	4
●	●	●	○	○	●	●	○	○	○	○	○	●	○	●	○	○	●	○	○	●	○	●	●

6. กฎกติกากา/เกณฑ์การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้

1) นักศึกษาทุกคนเข้าชั้นเรียนทุกครั้งที่มีการจัดการเรียนการสอน

2) นักศึกษาต้องเข้าชั้นเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของการเรียนในชั้นเรียนทั้งหมด และไม่เข้าเรียนล่าช้า ทั้งนี้หากมีความจำเป็นที่ไม่สามารถเข้าเรียนได้หรือจะต้องเข้าเรียนล่าช้า ควรติดต่ออาจารย์ผู้สอนก่อนล่วงหน้าอย่างน้อย 3 วันทำการ หรือหากมีอาการป่วยต้องติดต่อ/แจ้งผู้สอนก่อนทางอีเมลหรือทางช่องทางการติดต่อที่กำหนดไว้ระหว่างผู้เรียนและอาจารย์ผู้สอน

3) หากนักศึกษามีปัญหาในการเข้าเรียนเนื่องด้วยสาเหตุใด ๆ ก็ตามจะต้องแจ้งแก่อาจารย์ผู้สอน หรือทางเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรทางอีเมล หรือทางโทรศัพท์ หรือทางช่องทางการติดต่ออื่น ๆ ตามที่ได้ตกลงร่วมกันระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา โดยเร็วที่สุด มิเช่นนั้นจะถือว่านักศึกษาไม่ได้เข้าเรียนในคาบนั้น ๆ

กรณีเกิดการแพร่ระบาดของโรค หรือเหตุฉุกเฉินสำคัญอื่นๆ เช่น การจลาจล หรืออุบัติเหตุในรูปแบบต่างๆ สามารถพิจารณาปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอน การสอบ ในรายวิชานี้ แบบผสมผสาน (Hybrid) หรือรูปแบบออนไลน์ (Online) ได้ตามความเหมาะสม

หากเรียนรูปแบบออนไลน์ นักศึกษาทุกคนต้องใช้ชื่อและนามสกุลจริงในระหว่างการเรียนออนไลน์ผ่านระบบ MST หรือระบบออนไลน์อื่น ๆ ตามที่ได้ตกลงร่วมกันระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา

4) นักศึกษาและผู้สอนควรที่จะต้องเคารพซึ่งกันและกัน รวมทั้งยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างโดยปราศจากอคติ

5) การรับมอบหมายงานและการส่งงาน นักศึกษาจะต้องส่งงาน (ผ่านระบบที่ได้ตกลงกัน) ตามกำหนดระยะเวลาทุกครั้ง หากนักศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องส่งงานล่าช้าเนื่องด้วยสาเหตุใดก็ตาม ขอให้นักศึกษาแจ้งแก่อาจารย์ผู้สอนทางอีเมล หรือทางโทรศัพท์หรือทางช่องทางการติดต่ออื่น ๆ ตามที่ได้ตกลงร่วมกันระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา โดยเร็วที่สุด มิเช่นนั้นจะถือว่านักศึกษาไม่ได้ส่งงานชิ้นนั้น หรือส่งงานล่าช้า

6) การวัดผล

วิธีการประเมิน	สัดส่วน
1) การมีส่วนร่วม	10 คะแนน
2) รายงานกลุ่ม	10 คะแนน
3) งานเดี่ยว	10 คะแนน
4) สอบกลางภาค	30 คะแนน
5) สอบปลายภาค	40 คะแนน
รวม	100 คะแนน

7. หัวข้อการเรียนการสอน/แผนการสอน

ครั้งที่/วันที่	หัวข้อ/รายละเอียด	กิจกรรมการเรียนการสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้บรรยาย
1-2 10 มค. 67 17 มค. 67	<p>- ชี้แจงขอบเขตของวิชา กระบวนการเรียน การสอน และแนวทาง การเรียนรู้</p> <p>- ความแตกต่างระหว่างนัก สังคมสงเคราะห์ กับนักการ ศึกษา และ นักสังคม สงเคราะห์ทางการศึกษา</p> <p>- ความสำคัญและความ จำเป็นของงานสังคม สงเคราะห์ทางการศึกษา</p>	<p>1. ชี้แจงขอบเขตของ รายวิชา แนวทางการ เรียนรู้ กระบวนการเรียน การสอน การเขียนรายงาน และการประเมินผลการ เรียน โดยเปิดโอกาสให้ ซักถามในกรณีมีข้อสงสัย</p> <p>2. ประเมินความรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับสังคมสงเคราะห์ ทางการศึกษา</p> <p>3. บรรยาย และแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น ร่วมกันในชั้นเรียน</p>	<p>1. นักศึกษาทราบถึง ขอบเขตรายวิชา และ แนวทางการประเมิน</p> <p>2. ทราบความรู้ความ เข้าใจเบื้องต้นของ นักศึกษาเกี่ยวกับงาน สังคมสงเคราะห์ทาง การศึกษา</p> <p>3 ความรู้ ความเข้าใจ ของนักศึกษา ดังนี้</p> <p>3.1 ความแตกต่าง ระหว่างนักสังคม สงเคราะห์ กับนักการ ศึกษา และนักสังคม สงเคราะห์ทาง การศึกษา</p>	ผศ.ดร.ธัญญา
3 24 มค. 67	<p>-- การผนวกรวมทางการ ศึกษา (Inclusive education) กับงานสังคม สงเคราะห์ทางการศึกษา</p> <p>- - พหุวัฒนธรรมกับบทบาท ของนักสังคมสงเคราะห์ ทางการศึกษา</p> <p>- กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ การจัดบริการสังคมสงเคราะห์ ทางการศึกษา</p>	<p>1. บรรยายและ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น</p> <p>2. การแบ่งกลุ่มย่อย ระดม ความคิดเห็นผ่าน กรณีศึกษา</p>	<p>ความเข้าใจและได้ แลกเปลี่ยนความ คิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทของนักสังคม สงเคราะห์ทาง การศึกษา และ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง</p> <p>- ความสำคัญและ ความจำเป็นการผนวกรวม ทางการศึกษา, ความเสมอภาคและ ความเป็นธรรม และ พหุวัฒนธรรมกับงาน สังคมสงเคราะห์ทาง การศึกษา</p> <p>มีความเข้าใจและ แลกเปลี่ยนความ คิดเห็นถึงการ ปฏิบัติงานของนัก สังคมสงเคราะห์ทาง การศึกษาในบริบทของ โรงเรียน</p>	ผศ.ดร.ธัญญา
4 31 มค. 67	-สังคมสงเคราะห์ทาง การศึกษากับการศึกษานอก ระบบ	- บรรยาย และยกตัวอย่าง กรณีศึกษา ประกอบ - คลิปวิดีโอ	เข้าใจในงานสังคม สงเคราะห์ทาง การศึกษากับการศึกษานอก ระบบ และ การศึกษาทางเลือก	ผศ.ดร.ธัญญา

ครั้งที่/วันที่	หัวข้อ/รายละเอียด	กิจกรรมการเรียนการสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้บรรยาย
	สังคมสงเคราะห์ทางการศึกษากับการศึกษาทางเลือก (ชุมชนกับการศึกษา, การศึกษาทางเลือก)			
5 7 กพ. 67	- การปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในบริบทของโรงเรียน - บริการบุคลากรทางการศึกษา	- บรรยาย และยกตัวอย่างกรณีศึกษา ประกอบ - คลิปวิดีโอ	เข้าใจการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในโรงเรียนและบริการบุคลากรทางการศึกษา	ผศ.ดร.ธัญญา
6 14 กพ. 67	- การปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในบริบทของโรงเรียน - บริการบุคลากรทางการศึกษา (ต่อ)	- บรรยาย และยกตัวอย่างกรณีศึกษา ประกอบ - คลิปวิดีโอ วิเคราะห์กรณีตัวอย่างจากภาพยนตร์		ผศ.ดร.ธัญญา
7 21 กพ. 67	- การปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ทางการศึกษากับครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา พ่อแม่ผู้ปกครอง ชุมชน และบริบทแวดล้อมทางสังคม	- บรรยายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางสังคม - กรณีศึกษา - มอบหมายงาน	เข้าใจแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ทางการศึกษากับครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา พ่อแม่ผู้ปกครอง ชุมชน และบริบทแวดล้อมทางสังคม	ผศ.ดร.ธัญญา
สัปดาห์การสอบกลางภาค ระหว่างวันที่ 26 ก.พ. – 4 มี.ค. 67				
8 6 มี.ค. 67	ปัญหาและสถานการณ์ที่กระทบต่อการเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมาย เช่น การรังแกในโรงเรียน , การออกจากโรงเรียนกลางคัน , การถูกปล่อยปละละเลย, ภาวะภัยพิบัติ, ความรุนแรงในโรงเรียน , การตั้งครรภในวัยเรียน เป็นต้น	- บรรยายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางสังคม - กรณีศึกษา - มอบหมายงาน	เข้าใจและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่สะท้อนถึงบทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ทางการศึกษากับประเด็นทางสังคมในความสนใจของผู้เรียน	ผศ.ดร.ธัญญา
9 13 มี.ค. 67	รูปแบบการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ทางการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน (Student-Focused Intervention)	บรรยายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่านกรณีศึกษา	เข้าใจและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ทางการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน	ผศ.ดร.ธัญญา

ครั้งที่/วันที่	หัวข้อ/รายละเอียด	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้บรรยาย
10 20 มี.ค. 67	รูปแบบการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ทางการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับระบบ (System-Focused Intervention)	บรรยายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่านกรณีศึกษา	เข้าใจและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ทางการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับระบบ	ผศ.ดร.ฉันทยา
11 27 มี.ค. 67	การเปิดเสรีทางการศึกษา	บรรยายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่านกรณีศึกษา	มีความเข้าใจและได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดเสรีทางการศึกษาและสามารถประยุกต์ใช้กับงานสังคมสงเคราะห์ทางการศึกษา	ผศ.ดร.ฉันทยา
12 3 เม.ย. 67	มุมมองการศึกษาเพื่อปลูกจิตสำนึก : บทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ทางการศึกษา	บรรยายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่านกรณีศึกษา	มีความเข้าใจและได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ทางการศึกษาภายใต้มุมมองการศึกษาเพื่อปลูกจิตสำนึกและสามารถประยุกต์ใช้กับงานสังคมสงเคราะห์ทางการศึกษา	ผศ.ดร.ฉันทยา
13-14 10 เม.ย. 67	การสร้างความเป็นธรรมทางการศึกษา	บรรยายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่านกรณีศึกษา	มีความเข้าใจและได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดความเป็นธรรมทางการศึกษา บริการทางการศึกษาที่สร้างความเป็นธรรม และบทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ทางการศึกษา	ผศ.ดร.ฉันทยา
สัปดาห์ปิดสงกรานต์ ระหว่างวันที่ 11- 17 เม.ย 67				
15 24 เม.ย. 67	งานสังคมสงเคราะห์ทางการศึกษากับภาวะหลังสมัยใหม่ (วาทกรรมการศึกษาสมัยใหม่กับการสร้างความเป็นอื่น)	บรรยายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่านกรณีศึกษา	มีความเข้าใจและได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ทางการศึกษาภายใต้มุมมองในภาวะหลัง	ผศ.ดร.ฉันทยา

ครั้งที่/วันที่	หัวข้อ/รายละเอียด	กิจกรรมการเรียนการสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้บรรยาย
			สมัยใหม่ และสามารถประยุกต์ใช้กับงานสังคมสงเคราะห์ทางการศึกษา	
16 1 พ.ค 67	การนำเสนอรายงาน สรุป : วิธีคิด วิธีการทำงาน รูปแบบ กระบวนการ ดำเนินงานสังคมสงเคราะห์ ทางการศึกษา เพื่อสร้างความเป็น ธรรมทางสังคม	- สรุปรวม	ความเข้าใจในภาพรวม ของวิชา และการ ประยุกต์ใช้แนวคิด จริยธรรมและคุณค่า ความเป็นมนุษย์ใน ส ถ า น ก า ร ณ์ ชีวิตประจำวันการ ปฏิบัติงานสังคม สงเคราะห์	ผศ.ดร.ธัญยา

8. การประเมินผลการเรียน

เกณฑ์การประเมินผลการเรียนจะพิจารณาโดย การประเมินแบบอิงกลุ่มคะแนน (การตัดเกรดแบบอิงกลุ่ม)

9. การอุทธรณ์ของนักศึกษา

กรณีที่นักศึกษามีความสงสัยเกี่ยวกับผลการประเมินในรายวิชา ดศ. 368 สังคมสงเคราะห์ทางการศึกษา สามารถยื่นคำร้องขออุทธรณ์คำตอบ ตลอดจนดูคะแนนและวิธีการประเมินของอาจารย์ได้ภายใน 7 วันหลังประกาศผลการเรียน โดยสามารถเขียนยื่นคำร้องได้ที่ งานการศึกษาและกิจการนักศึกษา ชั้น 2 คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

10. เอกสารอ้างอิงประกอบการเรียนการสอน

10.1 ตำราและเอกสารหลัก

นงเยาว์ เนาวรัตน์. (2561). การศึกษาพหุวัฒนธรรม มุมมองเชิงวิพากษ์และการปฏิบัติการในโรงเรียน. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.เชียงใหม่.

ภุริชญ์ ธีรวัฒน์ประสิทธิ์ สุวรา แก้วนุ้ย.สำรวจสถานะความรู้สังคมสงเคราะห์ทางการศึกษา.วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์. 2550 [2007] 15, 1 (ม.ค.-มิ.ย. 2550) 346-360.

วิชา ปิตชามุก. (2559) .โรงเรียนบันดาลใจ Creative Schools.โอเพ่นเวิลด์ส พับลิชชิง เฮาส์. กรุงเทพฯ.

เสนห์ จามริก.(2546). บทวิเคราะห์ว่าด้วยการศึกษา กับปัญหาสถานะความรู้มนุษย์. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

เสนห์ จามริก. “การศึกษาเพื่อการพัฒนา พัฒนาอะไร? อย่างไร?” ใน แนวคิดและประสบการณ์การจัดการศึกษาเพื่อการพึ่งตนเอง. โอวาท สุทธนารักษ์ บรรณาธิการ. หน้า 27-51. กรุงเทพฯ

Allen-Meares, P, et al. (2015). **Social work services in school** (7th ed). New York: Pearson.

Franklin,C, Harris, M.,& Allen-Meares, P. (Eds). (2013). **The school service sourcebook: A guide for school-based professionals** (2nd ed.). New York: Oxford University Press.

Meares,Washington and Welsh. **Social Services in Schools**. Boston: Allyn&Nacon.1996.

Sandoval, Jonathan. (2002). **Handbook of Crisis Counseling, Intervention, and Prevention in the Schools**. (2nded.). Routledge

10.2 เอกสารและข้อมูลสำคัญ

เคิล, อัดัม. ; วิศิษฐ์ วังวิญญู (แปล).(2538). **การศึกษาเพื่อความเป็นไท : Education for liberation**.กรุงเทพฯ : มูลนิธิเด็ก.

จิราลักษณ์ จงสถิตมันัน. สังคมสงเคราะห์ “นอก” กระแสหลัก. **วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์**; 2550 [2007] 15, 1 (ม.ค.-มิ.ย. 2550) 99-13.

อุษณีย์ ธิโนศวรรย์. (2545). **การศึกษาในระบบ : ปฏิบัติการทางอำนาจผ่านความรู้และการสร้างความเป็นอื่นให้กับชุมชนหมู่บ้าน**. ปริญญาโท กศ.ด.(พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ไรวาน อิลลิช. (2550). **ที่นี่ไม่มีโรงเรียน**. สันต์ สิงห์กักดี และสันติสุข โสภณศิริ แปล, กรุงเทพฯ: มูลนิธิเด็ก.

เสนห์ จามริก. **สังคมไทยกับการพัฒนาที่ก่อปัญหา**. กรุงเทพฯ : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ. 2537.

Huxtable,Sottie and Ulzitungalag.Social Work and Education.In Lyons et al.(eds).

The Sage Handbook of International Social Work.London: Sage.2012

10.3 เอกสารและข้อมูลแนะนำ

- งานวิจัย เอกสารประกอบการสัมมนาที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ทางการศึกษา
- แนะนำเพิ่มเติมในชั้นเรียน